

PROIECT SCOP: Solidaritate in Comunitate=Oameni mai Puternici Atelierul nr. 1 EDUCATIE CIVICA TINERII POT SCHIMBA LUMEA IMPLICARE SI VOLUNTARIAT

Timp necesar: 2 ore

Obiective de învățare:

Să familiarizeze participanții cu instrumente/modalități de exprimare democratică și schimbări realizate în manieră democratică
Să ofere modele de implicare sociala, care să-i inspire pe adolescenți, cu accent asupra activităților de voluntariat

Competențe și abilități dezvoltate:

- Capacitatea de planificare a propriilor acțiuni de voluntariat
- Înțelegere crescută privind voluntariatul ca expresie a propriilor valori, viziuni și a schimbărilor pline de sens/relevante
- Capacitatea de identificare a propriilor puncte tari și a pasiunilor
- Cooperare crescută pentru realizarea unei viziuni comune sau a unui proiect
- Înțelegere crescută privind etapele de lucru într-o echipa ("conceperea", "planificarea" "realizarea", "celebrarea")

Concepte cheie pentru gândire critică

- Voluntariat – concept și utilitate
- Îmbunătățire/Creștere – la nivel personal (formare și dezvoltare de abilități, rafinare valori și principii), la nivel relațional/interpersonal, la nivel social (schimbare, impact)
- Stare de bine/împlinire/fericire
- Bunăstare
- Câștig

Cum pregătim activitatea?

Ne asigurăm că lucrăm într-o sală în care mesele și scaunele sunt mobile (ideal ar fi chiar să nu existe mese în sala de lucru) și că este suficient spațiu pentru ca participanții să se poată mișca liber și să lucreze în grupuri mici. Pregătim un videoproiector, un laptop și boxe, prezentarea PowerPoint, videoclipurile suplimentare. Testăm echipamentul pentru a ne asigura că sunetul și videoclipurile funcționează etc. Punem post-it-urile, markerele și hârtia pe mese.

Materiale necesare:

Prezentare PowerPoint (include video Smiley - „Fii tu România și link trailer film documentar Malala)

Videoproiector, laptop, boxe pentru sunet

Povești tipărite: Povestea Stelei de mare, Povestea Micului Papagal – FISA DE LUCRU

Videoclipuri: Volunteer helping hands, Seva chain reaction

Post-it-uri

Flipchart

Coli de hârtie și markere

Surse de informare suplimentare

Viktor Frankl – Omul în căutarea sensului vieții - <https://vellant.ro/carte/omul-in-cautarea-sensului-vietii-207307488>

Povești despre tineri activiști (EN): <https://www.globalplatforms.org/blog/young-activist-8>

Descrierea detaliată a activității:

Introducere în activitate: de ce voluntariat?

Elevilor li se urează bun venit și le este prezentată tema activității, pe scurt. Profesorul facilitator va deschide activitatea propriu-zisă vorbind despre voluntariat, încercând să inspire, să exemplifice și, astfel, să facă posibilă implicarea elevilor.

Stimularea spiritului de voluntariat în rândul tinerilor necesită investirea unui timp considerabil pentru a-i inspira și a-i conecta cu idealismul specific anilor adolescenței. Acest idealism, dacă este conectat cu implicarea în comunitate, poate conduce la consolidarea sentimentului de eficacitate personală și la creșterea stimei de sine. Din păcate, de multe ori tinerii au învățat deja să fie cinici față de mediul înconjurător, simțind că nimic nu se va schimba vreodată, că așa stau lucrurile, că nu există speranță etc. Nevoia de eroi și idealuri se îndreaptă în schimb către celebrități ale culturii pop, care este adesea superficială și nu încurajează dezvoltarea unor calități interioare precum curajul, compasiunea, empatia, simțul dreptății. Acesta este motivul pentru care o mare parte a sesiunii va fi dedicată creării inspirației și a motivației, prin discuții și reflecții asupra poveștilor, citatelor, melodiilor și exemplelor din viața reală. A doua parte a sesiunii va fi dedicată identificării instrumentelor pentru schimbare și a problemelor locale care îi pot inspira pe tineri să-și aloce timpul pentru voluntariat.

Pentru a introduce subiectul voluntariatului, invitați elevii să definească cuvântul voluntariat. Folosiți abordarea brainstorming, notând pe tablă cât mai multe idei, fără a le cenzura, ci invitându-i mai degrabă să exprime cât mai multe idei legate de acest concept. De obicei, apar câteva idei, de tipul "muncă fără câștig financiar", „muncă în beneficiul comunității”, “dorință de a ajuta”, care diferențiază în mod clar acest concept de cel al sclaviei sau al muncii la negru. De reținut este faptul că voluntariatul este un act creativ de exprimare a visurilor sau a idealurilor, nu în sensul de a vorbi despre acestea, ci mai degrabă de a acționa, de a le împlini. Este foarte important să menționați aici beneficiile personale și implicațiile psihologice ale voluntariatului (ca de exemplu stare de bine, sentiment de utilitate, apartenență la o comunitate în care pot interveni, solidaritate etc.).

Mai departe, extindeți idea de voluntariat pentru a vorbi despre recompensele nemateriale. De multe ori, primele idei care vin în minte legate de acest concept sunt că "muncești degeaba" sau "muncești fără plată". Această idee poate fi confirmată, fiind adevărată, întrucât unul din aspectele muncii voluntare este că nu este recompensată financiar. Puteți să clarificați aici că nu toată munca neplătită este muncă voluntară. Care este diferența dintre exploatare/sclavie și munca voluntară? Aici subliniați aspectul care ține de propria voință, specific voluntariatului și ideea de a alege liber să faci ceva. Ce alte tipuri de recompense ar motiva pe cineva să facă o astfel de muncă?

În etapa următoare este important să stimulăm discuția despre recompensele nemateriale, care pot fi chiar mai motivante decât cele materiale. Câteva exemple: când suntem cu adevărat inspirați, putem lucra constant, pentru că inspirația noastră vine din interior. Sentimentul de a contribui, de a face diferența, de a fi parte a schimbării sau a binelui colectiv, mai degrabă decât parte a problemei, creează un sentiment de putere personală, de stimă de sine, un simț al scopului și al sensului. Ființele umane prosperă atunci când au un puternic sentiment al sensului. Supraviețuitorul lagărelor naziste de concentrare, dr. Victor Frankl, psihiatru, a observat direct în rândul deținuților lagărului impactul profund negativ al pierderii speranței și a credinței în idealurile care le dădeau cândva oamenilor un sens.

Bucuria de a dăruia este o nevoie psihologică importantă. Ființele umane au o nevoie profundă de a contribui la fericirea și bunăstarea celorlalți. A oferi fericire altora multiplică propria noastră fericire. Nu toată lumea realizează acest lucru, unii oameni încearcă să se concentreze doar pe propria bunăstare, dar, după un timp, se simt nesatisfăcuți, goliți de orice semnificație, chiar deprimați. Câți dintre voi se bucură să primească cadouri? Câtoro dintre voi vă place să oferiți cadouri? Ești uneori cu adevărat entuziasmat să vezi dacă cadoul tău a oferit bucurie cuiva pe care-l iubești?

Mai departe, puteți folosi exemplul lui Christopher Reeves. Acesta a fost actorul principal în filmul "Superman", fiind cunoscut pentru fizicul său puternic, aparent invincibil. Apoi, la 43 de ani a avut un grav accident de călărie, în urma căruia a rămas paralizat pentru tot restul vieții de la gât în jos. În timp ce majoritatea oamenilor ar fi fost incredibil de deprimați de o astfel de întorsătură îngrozitoare a vieții, Christopher Reeves și-a folosit celebritatea atrăgând atenția publicului și strângând fonduri pentru cei cu paralizie. Și până la accident fusese implicat în activism și voluntariat pentru mediul înconjurător și, deși, cariera sa glorioasă de actor și în general în industria cinematografică ar fi părut că s-ar fi încheiat, nu a fost deloc așa. El a continuat să regizeze multe filme despre probleme sociale, câștigând o serie de premii ale unor Academii de film/televiziune din SUA (Emmy, Grammy, Screen Actors Guild Award, Lasker Award).

Puteți oferi și exemplul unor tineri voluntari. Folosiți videoclipuri sau spuneți pe scurt poveștile Malalei (activistă pakistaneză pentru educația fetelor și femeilor, câștigătoare a premiului Nobel pentru pace), Isabel și Melati Wijsen (activiste indoneziene pentru mediu care au luptat pentru interzicerea pungilor de plastic în Bali), Greta Thunberg (activistă suedeză pentru schimbările climatice), Boyan Slat (inventator, activist olandez pentru mediu) și alte exemple care ar putea fi cunoscute la nivel local. De asemenea, puteți oferi grupului citate și povești inspiraționale, precum:

"Nu toți putem face lucruri mari, dar putem face lucruri mărunte cu mare dragoste" (Maica Tereza)

"Dacă aștepti până când poți face totul pentru toată lumea, în loc de ceva pentru cineva, vei ajunge să nu faci nimic pentru nimeni" (Malcom Bane)

Povestea stelei de mare

Povestea micului papagal

Toate acestea pot ajuta la formularea unui răspuns pentru întrebările elevilor legate de neputință, lipsă de impact, lipsă de influență la nivel macro. Totuși, discuțiile ar trebui să fie canalizate și către ceea ce putem face, către acele locuri mici în care de fapt putem produce schimbare. Discutați și acea parte a prezentării PowerPoint despre amânare: "Dacă vrei să faci ceva rău, amână. Dacă vrei să faci ceva bun, fă-o imediat". Dorința de a face ceva rău, dacă așteptăm, de obicei, va dispărea. Dar același lucru se întâmplă și cu dorința de a face ceva bun.

Ce pot face eu, concret, pentru a face lumea un loc mai bun, chiar și la un nivel mic, dar care mă inspiră?

În etapa următoare, după ce au purtat discuții și au primit inspirație din surse dintre cele mai diverse, elevii își vor scrie ideile pe post-it-uri, apoi le vor lipi pe tablă în fața întregii clase. Fiecare idee trebuie notată separat pe câte un post-it; pot pune până la 5 idei fiecare. Pe măsură ce profesorul citește post-it-urile, le și aranjează pe categorii, în funcție de interesele similare. Discutând cu participanții, aceștia decid împreună asupra unor teme mai mari, care unesc post-it-uri diferite, de exemplu "mediul", "protecția animalelor" și lipesc tematicile lângă grupul corespunzător. Apoi profesorul grupează elevii în funcție de acele interese și îi așează împreună. Stimulați suplimentar, atunci când nu sunt suficient de multe idei, aflarea unui răspuns legat de ce alte modalități despre angajament civic pot exista, folosind brainstormingul. Folosiți întrebări ajutătoare pentru a genera răspunsuri, dacă participanții se blochează. Ar trebui ca răspunsurile să includă votarea, activismul politic, donațiile pentru o cauză, participarea la activitățile unui ONG sau un bun exemplu de respectare a legilor. De exemplu, pentru votare: "Cum participăm la deciziile care ne afectează comunitatea locală? Dar la cele care afectează țara?"

Trusa cu instrumente

De asemenea, pentru a avansa și mai mult, creați împreună cu elevii o "trusă" cu diferite "instrumente" care pot fi folosite pentru participarea civică în influențarea politicilor guvernamentale, a legilor sau a problemelor care contează și care influențează viețile elevilor și ale familiilor lor. Întrebați întâi elevii despre ceea ce cunosc deja. Ce instrumente consideră ei că au cetățenii pentru a participa și a influența comunitățile lor în problemele care contează cel mai mult pentru ei? Faceți brainstorming și scrieți fiecare "instrument" pe o hârtie A4 cu markere; dacă nu au fost numite de elevi, instrumentele de mai jos pot fi adăugate de profesorul facilitator.

1. Marșuri de protest
2. Fotovoce
3. Petiții
4. Campanii educaționale ușă-în-ușă
5. Advocacy - identificarea și influențarea factorilor de decizie
6. Flashmob-uri
7. Scrierea de scrisori către politicieni locali sau naționali
8. Protest pașnic în fața unei corporații sau a unei alte instituții
9. Votarea
10. Inițierea unui ONG în jurul unei cauze
11. Campanii de social media

Fiecare grup va selecta acum un instrument din setul de instrumente și va avea doar câteva minute la dispoziție pentru a se organiza să dezvolte și să prezinte în fața tuturor o mică scenetă, astfel încât celelalte grupuri să poată să ghicească instrumentul folosit pentru cauza lor. Grupul care ghicește corect câștigă un punct.

După ce activitatea s-a încheiat și elevii sunt familiarizați cu trusa de instrumente, în grupurile lor tematice elevii vor discuta despre ce tipuri de activități de voluntariat ar putea face împreună. Pentru a încheia activitatea, subliniați că aceștia vor avea ocazia să planifice și să implementeze efectiv proiecte de voluntariat care corespund interesului lor, în sesiunile următoare.

În încheiere, pentru a încheia sesiunea într-o manieră inspirațională, grupul poate viziona videoclipul lui Smiley „Fii tu România” și poate apoi să discute despre ideea de responsabilitate personală de a face un viitor mai luminos pentru locul în care trăiesc, mai degrabă decât să se aștepte ca altcineva să o facă.

Puncte-cheie pentru facilitatori

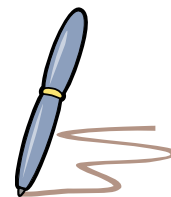
Este foarte important să fie stimulată participarea activă la discuțiile descrise mai sus. Discuția nu este doar mai bogată, dar va fi și mai profund interiorizată dacă se construiește organic. Brainstormingul tinde să se încheie dacă facilitatorul critică ideile prezentate, chiar dacă ele nu sunt cele așteptate. Uneori, participanții pot să contribuie inclusiv cu idei care par absurde, doar pentru a testa dacă mediul este cu adevărat sigur sau nu pentru ideile lor. Așa că este important să gestionăm astfel de incidente cu sensibilitate, fără a reacționa punitiv sau a le cere să fie serioși. Mai degrabă, râdeți împreună cu grupul și notați punctul de vedere, chiar dacă poate vă pare absurd, și treceți la următoarea idee.

Nu este necesar să folosiți toate exemplele și ideile enumerate. Pentru a putea susține organic discuția generată cu elevii este mai bine să fiți „supra pregătiți”, astfel încât să puteți selecta cele mai potrivite exemple care să aprofundeze și mai mult discuția și să ilustreze punctele principale.

Când spuneți o poveste - cel mai bine este să citiți povestea de mai multe ori înainte astfel încât să facilitați interiorizarea punctelor principale, apoi să o repovestiți cu propriile cuvinte, astfel încât să captivați mai bine ascultătorii. Dacă alegeți să citiți povestea, uitați-vă la elevi cât mai des posibil pentru a-i implica și citiți-o încet, folosind intonația, pauzele și gândindu-vă cu adevărat la sensul a ceea ce citiți.

Fișă de lucru - Povestea stelei de mare

Într-o dimineață devreme, un bătrân s-a îndreptat spre plajă să-și plimbe câinele. Apropiindu-se de malul mării, a văzut în depărtare un băiețel care ridica ceva de pe nisip și îl arunca în mare.

Pe măsură ce s-a apropiat, a văzut că, peste noapte, când valurile erau mari, mii de stele de mare au fost lăsate de apă. Acum, valurile se retrag, soarele se ridică tot mai sus pe cer, și, în curând, toate stelele de mare aveau să rămână blocate pe plajă în soarele fierbinte și să moară.

Între timp, băiatul ridica câte o stea de mare și o arunca în mare.

Bătrânul i-a spus băiatului: „De ce îți pierzi timpul așa? Nu vezi că sunt mii de stele de mare? Nu le vei putea salva niciodată pe toate. Toate eforturile tale nu vor face nicio diferență. ”

Băiatul s-a întins pur și simplu și a luat o altă stea de mare și a aruncat-o în mare, unde s-a scufundat sub valuri. S-a întors să se uite la bătrân, cu un zâmbet strălucitor și a spus „Ei bine, pentru acea stea de mare s-a făcut diferența!”

Autor - Didi Ananda Devapriya după „Aruncătorul de stele”, autor: Loren Eiseley

Fișă de lucru - Povestea micului papagal curajos

De Rafe Martin

În această poveste mitologică Jataka din India, un papagal curajos încearcă să stingă un incendiu de pădure enorm cu doar câteva picături de apă pe care le poate duce. Curajul și perseverența lui într-o situație aparent fără speranță sunt alimentate de convingerea că trebuie să continue să facă „ceea ce poate”. Cei care, în fața unor mari adversități, găsesc modalități de a-i ajuta pe ceilalți, nu se mai simt neputincioși. Găsind modalități active de a contribui, astfel de oameni sunt adesea mult mai puțin afectați emoțional, pe termen lung. După cum spunea Fred Rogers: „Când eram copil și vedeam lucruri înfricoșătoare la știri, mama îmi spunea: „Caută ajutoare. Vei găsi întotdeauna oameni care să te ajute”.

Într-o zi, o furtună a izbucnit peste casa din pădure a unui mic papagal. A fulgerat, tunetul a bubuit și un copac, lovit de fulger, a izbucnit în flăcări. Scânteile au sărit și au fost purtate de vânt, aprinzând în curând toată pădurea. Animale îngrozite alergau sălbatic în toate direcțiile, căutând să se apere de flăcări și fum. "Foc, foc!" striga în gura mare micul papagal. "Fugi! Fugi la râu!" Bătând din aripi, se aruncă în furia furtunii și, ridicându-se mai sus, zbură spre zona sigură a râului.

Dar, în timp ce zbura, a putut vedea că multe animale erau prinse, înconjurate de flăcările de dedesubt, fără nicio șansă de scăpare.

Deodată, i-a venit o idee disperată, o modalitate de a-i salva.

S-a aruncat spre râu, s-a scufundat în apă și a zburat înapoi peste focul care acum ardea puternic.

Căldura care se ridica din pădurea în flăcări era asemănătoare căldurii unui cuptor. Fumul gros făcea respirația aproape insuportabilă. Un zid de flăcări izbucnea când pe o parte, când pe cealaltă. Flăcări trosnitoare au sărit și au dansat în fața lui. Răsucindu-se și întorcându-se prin labirintul nebun de foc, micul papagal a zburat curajos mai departe. În cele din urmă, în mijlocul pădurii, el și-a scuturat aripile și a dat drumul celor câteva picături de apă care încă se lipeau de pene. Picăturile minuscule s-au prăbușit ca niște bijuterii în inima incendiului și au dispărut cu un hsssssssss.

Apoi micul papagal a zburat din nou printre flăcări și fum către râu, s-a scufundat în apa rece și a zburat din nou peste pădurea în flăcări. A zburat înainte și înapoi, iar și iar, de la râu la pădure, de la pădurea în flăcări la râu. Penele îi erau carbonizate. Picioarele îi erau pârjolite. Il dureau plămânii. Ochii lui, înțepați de fum, ardeau roșii ca niște cărbuni. Minte i se învârtea la fel de amețită precum scânteile care se învârteau. Și totuși... micul papagal a zburat mai departe.

În tot acest timp, unele dintre ființele magice care trăiau într-un tărâm fericit și pluteau în palatele lor de fildeș și aur din nori – și-au aruncat privirile în jos și au văzut micul papagal zburând printre flăcări. L-au arătat cu degetul și printre înghițiturile de miere – hrana de bază a acestor spirite magice - au exclamat: „Uitați-vă la pasărea aceea proastă!” Încearcă să stingă un incendiu de pădure cu câțiva stropi de apă! Ce ridicol! Ce absurd!” Și au râs.

Dar una dintre acele ființe magice nu a râs. Tulburată într-un mod ciudat, s-a transformat într-un vultur de aur și a zburat în jos, jos de tot, spre poteca de foc a micului papagal. Micul papagal tocmai se apropia din nou de flăcări când marele vultur, cu ochi ca aurul topit, apăru lângă el. ”Întoarce-te, mică pasăre!” spuse vulturul cu o voce solemnă și maiestuoasă. "Ceea ce faci tu este fără speranță! Câțeva picături de apă nu pot stinge un incendiu de pădure! Încetează acum și salvează-te, înainte de a fi prea târziu."

Dar micul papagal a continuat să zboare prin fum și flăcări. Îl auzea pe vulturul cel mare zburând deasupra lui în timp ce căldura devenea din ce în ce mai aprigă, strigând: „Oprește-te, papagal mic și prost! Salvează-te! Salvează-te!”

"Nu am nevoie ca un vultur mare, strălucitor", spuse tușind micul papagal, "să-mi dea un așa sfat. Propria mea mamă, s-ar putea să-mi fi spus demult astfel de lucruri. Sfat! (tușind, tușind) Eu nu am nevoie de sfaturi. Eu doar (tușind) am nevoie de cineva care să mă ajute"

Și acel vultur mare, văzând micul papagal zburând printre flăcări, s-a gândit brusc la semenii săi privilegiați. Îi putea vedea plutind sus. Da, acolo erau, prietenii săi fără griji, care încă râdeau și vorbeau, în timp ce multe animale strigau de durere și de frică, din flăcările de dedesubt. Văzând asta, i s-a făcut rușine și o singură dorință i s-a aprins în inimă. Oricât de magică ființă era, voia doar să fie ca acel mic papagal curajos și să ajute.

"Voi ajuta!" a exclamat el și, îmbujorat de aceste noi sentimente, a început să plângă. Din ochi i se revărsau șuvoi după șuvoi lacrimi scânteietoare. Val peste val, șuvoaiele de lacrimi s-au revărsat ca o ploaie răcoritoare asupra focului, asupra pădurii, asupra animalelor și, inclusiv, asupra micului papagal.

Unde au căzut acele lacrimi, flăcările s-au stins, iar fumul a început să se limpezească. Micul papagal, spălat și strălucitor, zbura pe cer râzând de bucurie. „Acum e mult mai bine așa!” a exclamat el.

Lacrimile vulturului picurau din ramurile arse și se înmuiau în pământul pârjolit. Acolo unde acele lacrimi străluceau, o nouă viață era împinsă repede înainte - lăstari, tulpini și frunze. Mugurii s-au desfăcut și florile s-au deschis. Iarba verde era împinsă în sus din cenușa încă strălucitoare.

Toate animalele s-au privit uimite. Spălate de acele lacrimi erau întregi și bine. Niciun animal nu fusese rănit. Sus, pe cerul albastru limpede, își puteau vedea prietenul, micul papagal, zburând în bucle și planând încântat. Când speranța dispăruse, el le salvase cumva. "Ura!" au strigat ele. „Ura pentru curajosul papagal mic și pentru această ploaie bruscă și miraculoasă!”

Proiect derulat de Fundația Centrul Parteneriat pentru Egalitate-CPE în parteneriat cu Asociația AmurteL cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; Pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org

Informații despre Active Citizens Fund România sunt disponibile la www.activecitizensfund.ro

Detalii despre proiect pot fi găsite la www.cpe.ro/scop/

Lucrăm împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă.